

днем заказа наиболее разумным было сделать понедельник - чтобы поставка была отслежена и получена в течение одной рабочей недели. Не менее важным параметром модели является желательный максимальный запас, который определяется (см. таблица 2, п. 10) на основе выбранного интервала времени между заказами. И в этом случае использование формулы Вильсона позволяет обеспечить максимальную экономическую целесообразность организации работы с запасом и интегрированность всех служб, связанных с запасом (отдела закупок, складского хозяйства и департамента логистики).

Выводы исследования. Сравнение рассмотренных систем управления запасами приводит к выводу о наличии у них взаимных недостатков и преимуществ. Система с фиксированным размером заказа требует непрерывного учета текущего запаса на складе. Напротив, система с фиксированным интервалом времени между заказами требует лишь периодического контроля количества запаса. Необходимость постоянного учета запаса в системе с фиксированным размером заказа можно рассматривать как основной ее недостаток. Напротив, отсутствие постоянного контроля за текущим запасом в системе с фиксированным интервалом времени между заказами является ее основным преимуществом перед первой системой.

Следствием преимущества системы с фиксированным интервалом времени между заказами является то, что в системе с фиксированным размером заказа максимальный желательный запас всегда имеет меньший размер, чем в первой системе. Это приводит к экономии на затратах по содержанию запасов на складе за счет сокращения площадей, занимаемых запасами, что, в свою очередь, составляет преимущество системы с фиксированным размером заказа перед системой с фиксированным интервалом времени между заказами.

Источники и литература

1. Гаждинский А.М. Основы логистики. – М.: Информационно-внедренческий центр “Маркетинг”, 2002.
2. Крикавський Є.М. Логістика підприємства. – Львів: Львівська політехніка, 2003.
3. Логистика: Учебник / Под ред. Б.А. Аникина. – М.: ИНФРА-М, 2001.
4. Пономарьов Ю.В, Логістика: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2003.
5. Сергеев В.И. Логистика в бизнесе: Учебник. - М.: ИНФРА-М, 2001.

Наливайченко К.В.

РОЛЬ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Вступ. Зовнішньоекономічна діяльність держав є важливим фактором міжнародних економічних відносин. Після здобуття Україною державної незалежності поступова інтеграція до світового господарства і налагодження багатосторонньої кооперації з країнами інтеграційних угруповань стали головними пріоритетами зовнішньоекономічної діяльності держави.

Питання регіональних економічних відносин у світі завжди стояло дуже гостро, однак наприкінці минулого століття його актуальність посилилась як на рівні груп країн, так і на рівні внутрішніх територій, регіональна економічна інтеграція стала домінуючою тенденцією світового розвитку. Регіональні інтеграційні процеси не тільки виступають фактором прискорення економічного розвитку країн, що входять до інтеграційних угруповань, а й практичним засобом входження держав до світового господарства.

Функціонування міжнародних інституцій є умовою і невід’ємною складовою розвитку світової економіки. Серед основних внутрішніх обмежень держав щодо включення до світогосподарських процесів є недосконалість інституціонального забезпечення міжнародної економічної взаємодії.

Дослідженню питань міжнародних інтеграційних процесів у світовій економіці присвячено праці відомих вітчизняних і зарубіжних вчених: В.Андрійчука, В.Будкіна, І.Бураковського, В.Крамаренко, А.Кредісова, В.Новицького, А.Поручника, Є.Савельєва, Ю.Макогона, А.Філіпенка, Т.Циганкової, О.Шниркова, П.Кругмана. Основні положення сучасної теорії міжнародної торгівлі та методи аналізу міжнародних торговельних відносин викладені у наукових працях Б.Беласси, В.Кордена, В.Леонтьєва, П.Ліндерта, М.Портера, П.Самуельсона, Л.Скотта та ін.

Незважаючи на численні наукові дослідження щодо різних аспектів включення держав в процеси міжнародної економічної взаємодії, питання розбудови інституціональної складової регіонального економічного співробітництва залишаються недостатньо дослідженими.

Постанова задачі. На сучасному етапі розвитку економіки, коли в різних регіонах світу поглиблюються інтеграційні процеси, а перед Україною гостро постає питання щодо форм її участі у світовому господарстві, надзвичайно важливо дослідити, як розвивається інтернаціоналізація економіки в цілому і як співвідноситься з цим входження України в процеси, що відбуваються в світовій економіці.

В умовах дуалістичної парадигми зовнішньоекономічного розвитку України можна виділити два основних варіанта регіональної інтеграційної стратегії: вектор європейської інтеграції, що має за стратегічну мету членство України в ЄС; вектор, спрямований на співробітництво з країнам Співдружності Незалежних Держав, Єдиного Економічного Простору, Організації Чорноморського Економічного Співробітництва, ГУАМ.

Результати. Необхідною передумовою розвитку регіональних інтеграційних процесів для України є вступ до ГАТТ/Світової Організації Торгівлі (СОТ). Як показали проведені дослідження, на даному етапі внаслідок того, що Україна не є членом даної організації, українські експортери не можуть користуватися перевагами, які дає членство в ГАТТ/СОТ. Також це призводить до стримування розвитку бездискримінаційних торговельно-економічних відносин. В результаті товаропотоки в країну знижено, а українські това-

ри не мають можливості зайняти відповідне місце на світовому ринку.

Автором виявлено тенденцію до посилення розвитку процесу економічної інтеграції, яка відбувається у різних регіонах. Найбільш ефективною формою регіональної економічної інтеграції є Європейський Союз; найбільш значним об'єднанням є Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА), основна мета якої – прискорити процес формування найбільшого на Північноамериканському континенті регіонального господарського комплексу; у Азіатсько-Тихоокеанському регіоні розвиваються субрегіональні ринки товарів і капіталів (Південно-китайська економічна зона - КНР, Гонконг, Тайвань, «золотий трикутник зростання» - Індонезія, Малайзія, Сінгапур, економічна зона країн басейну Японського моря - Корея, Тайвань, Індокитайська економічна зона). Україна входить до складу таких регіональних об'єднань, як СНД, ОЧЕС, ГУАМ, СЕП та інших, сприяє розвитку інтеграційних процесів у Балто-Чорноморському регіоні.

На нашу думку, регіональні інтеграційні процеси у міжнародній економіці мають низку позитивних наслідків. По-перше, створюється можливість вирішити проблеми торговельної політики. Інтеграційні об'єднання дають змогу створити більш стабільне і передбачувальне середовище для взаємної торгівлі та взаємодії у рамках таких інституцій, як Світова організація торгівлі. По-друге, з'являються передумови використання переваг економії масштабу. Це досягається завдяки розширенню ринку, зменшенню трансакційних витрат тощо. По-третє, виникає обмін досвідом структурної перебудови економіки в трансформаційні періоди. Більш розвинені країни залучають сусідні країни до здійснення глибоких економічних реформ. По-четверте, стає можливою підтримка молодих галузей виробництва, оскільки інтеграційні об'єднання є водночас і широким регіональним ринком, на якому можуть знайти попит товари цих галузей.

Процес регіональної і міжрегіональної інтеграції, що посилюється, свідчить про нову якість світового господарства – глобалізовану економіку. Головними суб'єктами процесу глобалізації, що створюють інституціональну систему світової економіки, виступають національні господарства, міжнародні і регіональні організації, транснаціональні корпорації і банки.

Інституціональні перетворення міжнародних економічних відносин визначались багатьма факторами, найважливішими серед яких є перебудова соціально-економічної структури, масова приватизація, створення фінансової інфраструктури, виникнення і розвиток фінансових ринків, лібералізація зовнішньоекономічних зв'язків. Відомі вчені-інституціоналісти Г.Саймон, М.Спенс та О.Вільямсон вважають, що в основі інституціональних перетворень в ЗЕД держав лежить конкуренція.

Перехід України до нових форм господарювання і прийняття відповідного законодавства відкриває можливість використання нових форм міжнародного співробітництва держав: Україна повинна ширше використовувати такі інститути, як зони вільної торгівлі, єдиний митний і економічний простір, а також співробітництво в інвестиційній сфері, як передумови повноцінної регіональної інтеграції.

Важливість міжнародного співробітництва на мікрорівні визначається також розвитком взаємовідносин з Європейським Союзом. Як показало дослідження, Україна на даному етапі розвитку відповідає критеріям ЄС, проблема вступу міститься, скоріше, у політичній площині. З 2002р. проти України з боку ЄС було ініційовано більше 20 антидемпінгових розслідувань. Станом на березень 2005р. ЄС встановила 8 антидемпінгових мит на ввезення товарів українського походження, що призвело до погіршення сальдо торгівлі товарами України з країнами ЄС у 2002-2005рр. (рис. 1).

Окрім європейського напрямку інтеграційної взаємодії, про що мова йшла вище, Україна є членом спільноти, яка утворилась на теренах СРСП – Співдружності незалежних держав.

В 1993р. держави-члени СНД підписали угоду про створення Економічного Союзу, який передбачав вільний рух товарів і послуг. Однак СНД на сьогодні відповідає рівню зони преференційної торгівлі. Пропозиції уряду України щодо побудови механізму зони вільної торгівлі одержали підтримку в 2002р. урядами Росії, Білорусі і Казахстану в рамках так званого Єдиного економічного простору (ЄЕП). Але це рішення поки що реально не втілюється в життя.

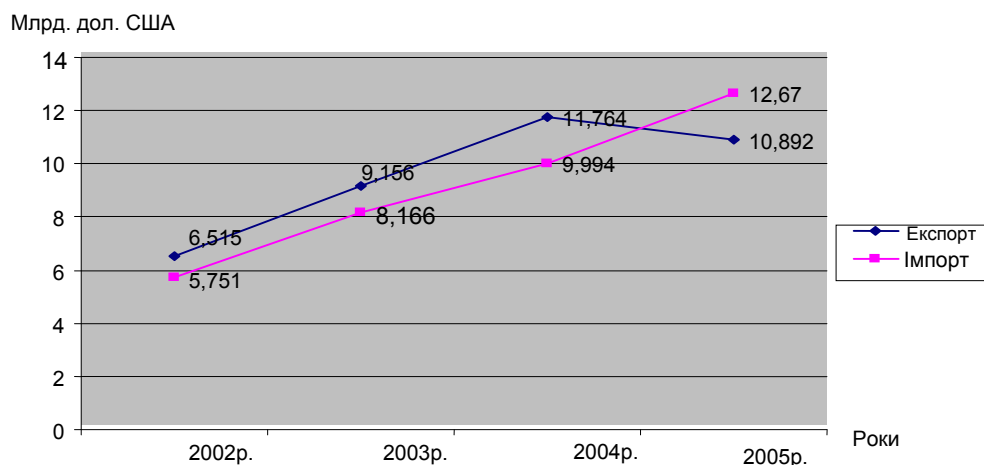

Рис. 1. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами України з країнами ЄС у 2002-2005 рр., млрд. дол. США.

В межах СНД утворюються локальні об'єднання з більш тісними зв'язками, членом яких є Україна, зокрема – ГУАМ. Потенціал взаємного доповнення економік країн всередині ГУАМ є надзвичайно високим. Однією з головних особливостей зазначеної групи країн є їх потужний транзитний потенціал. Це країни, які усвідомлюють необхідність ефективного використання переваг свого географічного і геополітичного розташування. І перш за все, як потенційної найбільш потужної пов'язуючої ланки між Європою і Азіатсько-Тихоокеанським регіоном.

Співробітництво з країнами СНД і Європейським Союзом супроводжується розвитком відносин України з іншими субрегіональними інтеграційними утвореннями – ОЧЕС, ГУАМ, СЕП, ЄврАзЕС. Співробітництво в рамках ОЧЕС відповідає встановленому рівню інституціонального забезпечення й зосереджено на створенні умов взаємодії за визначеними напрямками. Беззаперечною перевагою ЧЕС є активна політична і організаційно-управлінська взаємодія країн. Однією з головних особливостей ГУАМ є потужний транзитний потенціал. Однак інтенсивність взаємної інтеграції й активність співробітництва країн-учасниць залишаються на низькому рівні, незважаючи на високий потенціал взаємного доповнення економік, і поступаються іншим геополітичним напрямкам. Так, питома вага ГУАМ у загальному обсязі зовнішньої торгівлі України товарами складала в 2004р. 2,14%. В ЄврАзЕС, в рамках якого здійснюється близько 80% обсягів торгівлі країн СНД, Україна бере участь як спостерігач.

Для оцінки відповідності створення інтеграційного угруповання інтересам міжнародної економіки можуть використовуватись ряд *критеріїв*: регіональні торговельні угоди мають охоплювати всі без винятку галузі економіки; лібералізація торгівлі на умовах режиму найбільшого сприяння має передувати утворенню будь-якого нового інтеграційного угруповання або супроводжувати його, особливо якщо початкові тарифи є високими; перехідний період не повинен перевищувати 10 років і включати чіткий графік лібералізації торгівлі в окремих галузях; загальний митний тариф, що впроваджується в межах митного союзу, не повинен перевищувати найнижчий тариф, що діє в країнах, щодо яких застосовується режим найбільшого сприяння; правила вступу нових членів в інтеграційне угруповання мають бути досить ліберальними і не перешкоджати його розширенню; правила визначення країни походження товару мають бути прозорими і не використовуватись для протекціонізму всередині угруповання; необхідним є швидкий перехід до більш розвинених форм інтеграції, які є більш привабливими порівняно з менш розвиненими, оскільки забезпечують більш раціональний розподіл і використання факторів виробництва; після створення інтеграційного угруповання антидемпінгові правила не повинні використовуватись у відносинах з її членами, а щодо третіх країн мають бути встановлені прозорі правила їх використання.

Особлива роль у процесі міжнародного економічного співробітництва належить стану взаємовідносин держави з міжнародними фінансовими організаціями: з Міжнародним валютним фондом, Світовим банком, Європейським банком реконструкції та розвитку. Як свідчать результати дослідження, політика реформування економіки у відповідності до рекомендацій зарубіжних інституцій негативно вплинула на вітчизняне виробництво: більшість закордонних позик виділялась лише на закупівлю українською стороною іноземних товарів і послуг, що обумовлювало невиробництво рівної за вартістю товарної маси в Україні. Монетарний протекціонізм іноземної валюти гальмував вітчизняного товаровиробника. Фактичне позбавлення вітчизняних підприємств доступних кредитних ресурсів не дозволяє їм позбутися боргів. Це призвело до того, що в Україні створено значно сприятливіші умови для імпорту продукції, ніж для експорту.

З урахуванням вищевикладеного, у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, у тому числі за рахунок залучення іноземних інвестицій (рис. 2) і співробітництва з міжнародними інституціями, основну увагу Україні слід приділяти підвищенню конкурентоспроможності національної економіки.

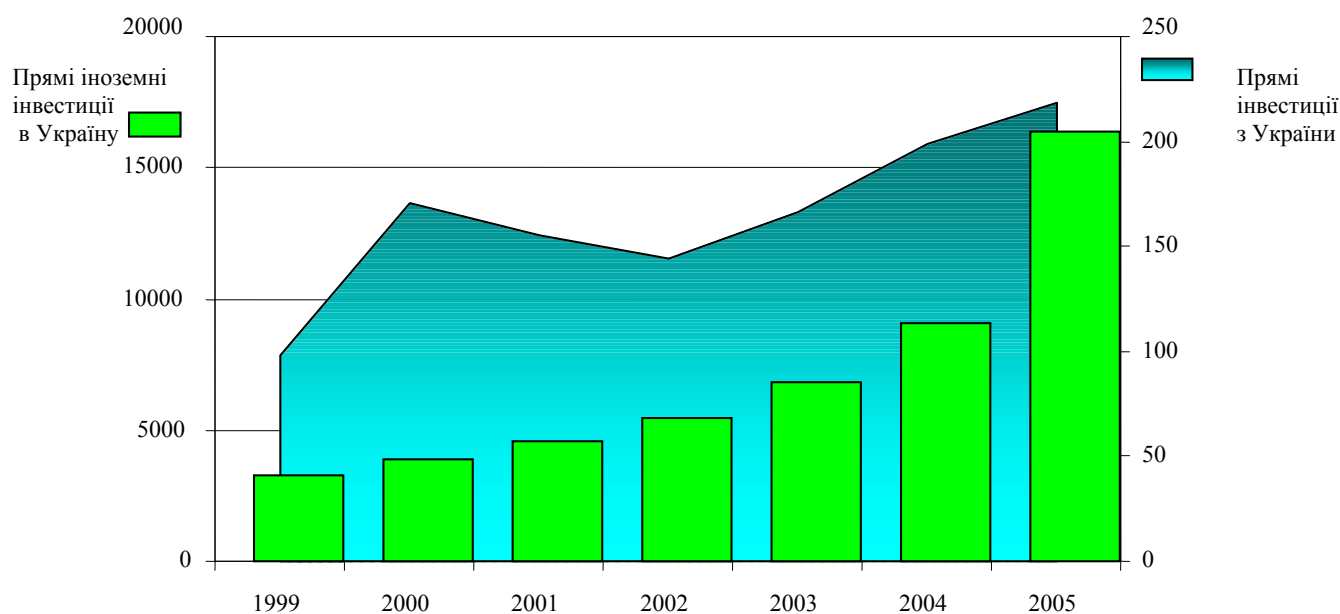

Рис. 2. Динаміка прямих іноземних інвестицій в економіку України і прямих інвестицій з України у 1999-2005рр., млн. дол. США

Висновки. Дослідження теоретико-методологічних та організаційних основ інституціональних змін у світовому господарстві дозволило встановити, що на економічних ринках існують «інкрементні процеси» – інституціональні зміни, які мають плавний, недискретний характер переходу старих інститутів у нові, утворюючи підґрунтя стабільності інституціональної системи.

Аналіз розвитку регіональної економічної інтеграції свідчить, що самостійний і непідготовлений вихід регіонів на світові ринки може завдати значних економічних збитків країні. Неузгоджені дії регіонів часто погіршують загальну зовнішню кон'юнктуру і можуть завдати значних збитків експортерам та імпортерам.

Співробітництво з країнами СНД і Європейським Союзом супроводжується розвитком відносин України з іншими субрегіональними інтеграційними утвореннями – ОЧЕС, ГУАМ, СЕП, ЄврАзЕС.

У вирішенні питань, пов'язаних з регіональним розвитком, основна увага повинна приділятися створенню в Україні єврорегіонів та територій зі спеціальним режимом господарювання, що виступали б незалежним сегментом у територіальній структурі світового ринку і виконували б функцію своєрідного інтегратора економічних процесів.

Доведено, що міжнародна економічна інтеграція відбувається на основі міжнародної економічної взаємодії на мікрорівні, що визначає необхідність використання галузевого чинника міжнародного співробітництва і залучення іноземних інвестицій через розробку відповідного інституціонального забезпечення.

Джерела та література

1. Буркинський Б. В., Степанов В. Н. ГУУАМ: проблеми і перспективи розвитку в контексті національних інтересів України. – Одеса: ИПРЭИ НАН України, 2001. – 140 с.
2. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер.авт.кол. і наук.ред. Т. М. Циганкова. – К.: КНЕУ, 2003. – 660 с.
3. Медведева Н. Многовекторность – это хорошо // Эксперт. – № 5 (10). – 14-20 февраля 2005 г. – С. 50.
4. Україна в процесах міжнародної інтеграції/за ред. д.е.н. В. Р. Сіденка. – Х.: Форт, 2003. – 280 с.

Наливайченко С.П.

РЕГУЛИРОВАНИЕ РАЗВИТИЯ ЧАСТНОГО СЕКТОРА НА УКРАИНЕ

Введение.

Дальнейшее развитие малого предпринимательства без активного положительного вмешательства государства может привести к свертыванию данного сектора экономики с соответствующим обострением экономических проблем и усилением социального напряжения. Возникает необходимость в эффективном внедрении механизмов государственного регулирования малого предпринимательства.

Постановка задачи.

Результативность государственного регулирования предпринимательства будет возрастать в зависимости от того, насколько системно, исходя из долгосрочных целей и текущих задач социально-экономического развития страны и отдельного региона применяются отдельные экономические рычаги и инструменты управления [1÷5]. При этом методы государственного регулирования предпринимательства – это способы влияния государства через законодательные и исполнительные органы на сферу предпринимательства. За формами влияния данные методы делят на методы прямого и опосредствованного влияния, а в зависимости от средств влияния можно выделить правовые, административные, экономические и пропагандистские методы.

Результаты.

Одной из задач государства трансформационного периода является задача формирования конкурентной среды. Поэтому первые шаги украинского государства в данном направлении были, прежде всего, сопряжены с демополизацией экономики и формированием механизма обеспечения добросовестной конкуренции.

Одним из направлений государственного контроля за развитием добросовестной конкуренции стало создание специального реестра хозяйствующих субъектов, имеющих долю на рынке определённого товара более 35%.

При этом основой формирования реестра были два критерия – доминирующее положение хозяйствующего субъекта на соответствующем рынке и наличие нарушений антимонопольного законодательства. На основе этих перечней в рамках общей либерализации цен осуществлялось регулирование цен на конкретные товары путём установления предельных фиксированных цен.

Эти новые правила, с одной стороны, должны в достаточной мере соответствовать требованиям закономерностей функционирования рыночного хозяйства, а с другой, учитывать специфику исторического развития страны, менталитет её населения, но в то же время не иметь, как экономика и общество переходный характер, т.е. обладать достаточной стабильностью.

Обеспечение стабильности этих правил, очевидно, следует рассматривать и как самостоятельную задачу в трансформационный период экономики, поскольку от этого в решающей мере, как скорость протекания самого трансформационного процесса, так и его результативность. И, прежде всего, с этим связано степень активизации предпринимательской деятельности.

Основу качественно новых правил образуют рыночно-ориентированные, Конституция страны и детали-